

Resumé af resultater fra Workshop II. ATV Vingsted mødet d. 6. marts 2024

”Grundvandsbeskyttelse i praksis – hvad virker, og barrierer”?

Forureningstrusler:

Pesticider havde førsteprioritet blandt forureningstrusler. Kilderne er specielt landbrug, haver i byer og deponier. I denne kategori hører også biocider, som især bruges til overfladebehandling af udendørs træ.

Nitratforurening fra landbrug er betydelig i dele af Jylland.

PFAS er indenfor nogle få år dukket op som en ny væsentlig forurening, som formentlig mest stammer fra punktkilder såsom brandøvelsespladser og lossepladser.

Der var samtidig i flere grupper stor bekymring for nye forurenende stoffer, bl.a. medicinrester og miljøfremmede kemikalier påvist ved de nye non-target analyser, der screener mange stoffer på én gang.

Kun en gruppe nævnte klorerede opløsningsmidler, hvilket måske kan tilsiges regionernes tidligere og nuværende store indsats på området.

Hvad virker? Positive erfaringer med grundvandsbeskyttelse:

Politisk opbakning – lokalt og nationalt – var klart første prioritet. Politisk opbakning er en forudsætning for, at etableringen af grundvandsparker har prioritet i de kommunale forvaltninger.

Vandforsyningernes engagement havde også høj prioritet. Store vandforsyninger kan selv, og nogle mindre vandværker har også vist initiativer omkring grundvandsbeskyttelse. Denne indsats er finansieret over vandprisen. Vandforsyningerne har legitimitet overfor befolkningen.

Omkring multifunktionel arealanvendelse var der i grupperne står opbakning. En styrke herved er bl.a., at der kan skaffes flere investorer, og at man kan opnå bredere engagement og politisk velvilje. Multifunktionel arealanvendelse kan sikre mere og bedre natur, skovrejsning, rekreative muligheder og eventuel klimatilpasning og vedvarende energi.

En gruppe påpegede muligheden for at etablere små andelsgårde/små økosamfund.

Omkring frivillige aftaler var der blandt grupperne en moderat prioritet. Indsatsen er typisk båret af idealister, er hårdt arbejde og tidskrævende. Indsatsen giver lokal forankring og virker bedst, hvis alternativet er tvang/påbud. Der er risiko for overkompensation.

Tiltag til at beskytte grundvand effektivt går for langsomt.

Barrierer, og hvad skal der (mere) til?:

Udover politisk opbakning og vandforsyningernes engagement pegede grupperne bl.a. på manglende lovgivning. Der blev peget på bedre muligheder for påbud og ekspropriation. Samtidig blev der i 3 grupper peget på behovet for et landsplandirektiv som høj prioritet.

Det er et problem, at en overvejende del af kommunerne ikke har en operationel indsatsplan.

Opdelingen mellem stat, regioner og kommuner af forvaltningen af vandressourcen/drikkevand giver en uklar ansvars- og kompetencefordeling.

Under manglende lovgivning blev det i en gruppe fremhævet det positive i, at der kun er behov for mindre ændringer i en række love for at fremme muligheden for etablering af grundvandsparker. I dag udnyttes lovgivningen i vid udstrækning ikke og er ikke sammenhængende.

Hensyn til "våde" naturområder kan være en begrænsende faktor for at fastholde og etablere vandindvinding.

Ønsket om byudvikling kan komme i vejen for etablering af grundvandsparker/mere natur.

Det er vigtigt, at udpegningen af grundvandsparker skal tage hensyn til det fremtidige behov for vandindvinding, herunder hvis eksisterende indvindinger forurenes.

Det var en udbredt opfattelse, at modstand fra lodsejere er en væsentlig barriere. Denne modstand kan muligvis formindskes vha. professionel formidling, herunder professionelle forhandlere ifm. jordopkøb/arealrestriktioner.

Flere grupper fremhævede behovet for at udnytte eksisterende støtteordninger (nationalt/EU) til fremme af grundvandsparker.

Ligeledes blev fremhævet, at store virksomheder må påtage sig et økonomisk medansvar ved etablering af grundvandsparker.

Det kunne konstateres, at finansiering over vandprisen ikke var en væsentlig barriere iflg. grupperne, fordi forbrugerne er positivt stemt. Dog kunne dette være et problem for de mindre vandforsyninger, hvor en sammenlægning/etablering af vandsamarbejder kan være en mulighed.

Der blev foreslået en statslig fond (på måske 10 mia kr), der vil kunne dække vores behov for finansiering af blågrønne parker - altså hvor der både beskyttes grundvand/forekomster og fremmes skov, natur, biodiversitet, rekreative tiltag, CO2, vandtilbageholdelse, osv. Midlerne skal kunne søges af både kommuner og vandforsyninger. Det vil fremme, at mindre forsyninger kan få beskyttet deres grundvand, og kommuner kan komme i gang med at få parker ind i planlægningen.

Det blev påpeget, at der udover hensynet til grundejerne ved grundvandsbeskyttelse skal tages hensyn til almenvellet/forbrugerne – dvs. forsigtighedsprincippet og andre vigtige samfundshensyn, f.eks. mere natur.

At have styr på infiltrationsområderne er centralt for produktionen af drikkevand. Her produceres vandværkernes råvare, grundvandet – tilsvarende råvarer hos andre virksomheder og marker for landbrug.